

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

2010/0067(CNS)

29.11.2010

ARVAMUS

Esitaja: kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

Saaja: õiguskomisjon

Ettepanek võtta vastu nõukogu määrus tõhustatud koostöö rakendamise kohta abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas (KOM(2010)0105 – C7-0315/2010 – 2010/0067(CNS))

Arvamuse koostaja: Evelyne Gebhardt

PA_Legam

LÜHISELGITUS

Määruse ettepanek on luua selge, laiaulatuslik õigusraamistik, mis hõlmaks kohaldatava õigusega seotud eeskirju, jättes pooltele teatava autonoomia. Nii on seni kohaldatud lahutada sooviva nn rahvusvahelise abielupaari suhtes nõukogu määruse (EÜ) nr 2201/2003¹ (Brüsseli II a määrus) kohtualluvust käsitlevaid eeskirju, mille kohaselt on abikaasadel õigus valida erinevate kohtualluvuse aluste vahel. Kui lahutusmenetlus esitatakse liikmesriigi kohtule, siis määratakse kohaldatav õigus kindlaks vastavalt selle liikmesriigi kollisiooninormidele. Kuid siseriiklikes kollisiooninormides on olulisi erinevusi. Nende normide suured erinevused võivad rahvusvahelise lahutuse puhul tekitada mitmeid probleeme. Lisaks õiguskindluse puudumisele, mis tuleneb abikaasade raskustest kindlaks teha, millist õigust nende juhtumi puhul kohaldatakse, võib täheldada ohtu, mida komisjon käsitleb nn võidujooksuna kohtusse, see tähendab olukorda, kus paremini informeeritud abikaasa püüab esimesena anda asja kohtusse, mille poolt kohaldatav õigus kõige paremini tema huvidele vastab. Komisjoni ettepaneku eesmärk on vähendada eelnimetatud ohte ja korvata puudusi, andes pooltele eelkõige võimaluse valida ühise kokkuleppe alusel kohaldatava õiguse ning võttes arvesse parlamendi 21. oktoobri 2008. aasta õigusloomega seotud resolutsiooni nõukogu määruse kohta, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2201/2003² seoses kohtualluvusega ning abieluasjades kohaldatavat õigust käsitlevate eeskirjade kehtestamisega.

Artikkel 3 kujutab endast uuendust, kuna sellega nähakse esimest korda abikaasadele ette võimalus määrata ühisel kokkuleppel kindlaks abielulahutuse suhtes kohaldatav õigus. Arvamuse koostaja hinnangul on mõistlik näha ette võimalus valida selle liikmesriigi õigus, kus oli abikaasade alaline elukoht kokkuleppe sõlmimise ajal või kus nende abielu sõlmiti.

Kohtu asukohariigi õiguse põhimõtte kohaldamisele (*lex fori*) tuleks täiendavalt lisada (kui kohaldatavas õiguses ei ole lahutus või lahuse luu sätestatud) kohtualluvuse muutmise põhimõtte kohaldamise võimalus (*forum necessitatis*), mille kohaselt võib pädevuse piiriülese juhtumi puhul anda teatavatel tingimustel teise liikmesriigi kohtule.

Sel juhul tuleb tagada, et osapoolte valik on tehtud teadlikult, s.t et mõlemaid osapooli on nõuetekohaselt teavitatud nende valiku praktilistest tagajärgedest. Tuleb kaaluda, missugune on parim viis tagada, et kohtualluvuse määramise kokkuleppe sõlmijatele on edastatud enne akti allkirjastamist terviklik ja usaldusväärne teave. Samuti tuleb tagada juurdepääs teabele sõltumata abikaasade rahalisest olukorrast. Siinkohal tuleb veel kord rõhutada, et väga oluline on anda mõlemale abikaasale terviklik ja täpne teave nende poolt lahutuse puhul kohaldatava õiguse valimise tagajärgedest, sest liikmesriikide õigusaktid erinevad märkimisväärselt mitmetes punktides, nagu näiteks abielulahutuse motiivid ja vormid, abielulahutuse saamise tingimused, lahuse luu kestus ja muud menetluse jaoks otsustava tähtsusega aspektid. Kuna õigus ei ole muutumatu, võib lisaks juhtuda, et ühel kindlal ajahetkel sõlmitud kohaldatava õiguse määramise kokkulepe ei vasta enam poolte õiguspärastele ootustele kokkuleppe tagajärgede ilmnemise ajal, sest asjaomase riigi õigusakte on vahepeal muudetud. Seepärast toetab arvamuse koostaja selles osas komisjoni ettepanekut.

¹ Nõukogu määrus (EÜ) nr 2201/2003, 27. november 2003, mis käsitleb kohtualluvust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist kohtuasjades, mis on seotud abieluasjade ja vanemliku vastutusega, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1347/2000 (ELT L 338, 23.12.2003, lk 1).

² Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2008)0502.

MUUDATUSETTEPANEKUD

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon palub vastutaval õiguskomisjonil lisada oma raportisse järgmised muudatusettepanekud:

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 9

Komisjoni ettepanek

(9) Käesoleva määrusega tuleks luua selge ja terviklik õigusraamistik, mis hõlmaks osalevates liikmesriikides abielulahutuse ja lahuseluga seotud küsimuste suhtes kohaldatavat õigust, tagaks kodanikele õiguskindluse, etteaimatavuse ja paindlikkuse põhimõttest lähtudes asjakohased lahendused ning väldiks olukorda, kus üks abikaasadest nõuab abielu lahutamist enne teist, et tagada menetlemine sellise õiguse alusel, mida ta peab oma huvide kaitsmise seisukohast soodsamaks.

Muudatusettepanek

(9) Käesoleva määrusega tuleks luua selge ja terviklik õigusraamistik, mis hõlmaks osalevates liikmesriikides abielulahutuse ja lahuseluga seotud küsimuste suhtes kohaldatavat õigust, tagaks kodanikele õiguskindluse, etteaimatavuse ja paindlikkuse põhimõttest lähtudes asjakohased lahendused ning väldiks olukorda, kus üks abikaasadest **või registreeritud partneritest** nõuab abielu lahutamist enne teist, et tagada menetlemine sellise õiguse alusel, mida ta peab oma huvide kaitsmise seisukohast soodsamaks.

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 12

Komisjoni ettepanek

(12) Selleks et võimaldada abikaasadel valida kohaldamiseks õigus, millega neil on tihe seos, või et juhul, kui nad ei ole valikut teinud, kohaldataks nende abielulahutuse või lahusele suhtes kõnealust õigust, tuleks nimetatud õigust kohaldada ka juhul, kui tegu ei ole osaleva liikmesriigi õigusega. Teise liikmesriigi õiguse kohaldamise määramisel võivad kohtud saada nõukogu 28. mai 2001. aasta otsusega 2001/470/EÜ (millega luuakse

Muudatusettepanek

(12) Selleks et võimaldada abikaasadel **või registreeritud partneritel** valida kohaldamiseks õigus, millega neil on tihe seos, või et juhul, kui nad ei ole valikut teinud, kohaldataks nende abielulahutuse või lahusele **või nende registreeritud partnerluse lõpetamise** suhtes kõnealust õigust, tuleks nimetatud õigust kohaldada ka juhul, kui tegu ei ole osaleva liikmesriigi õigusega. Teise liikmesriigi õiguse kohaldamise määramisel võivad

tsiviil- ja kaubandusasju käsitlev Euroopa kohtute võrk) loodud võrgustiku kaudu teavet välisriikide õiguse sisu kohta.

kohtud saada nõukogu 28. mai 2001. aasta otsusega 2001/470/EÜ (millega luuakse tsiviil- ja kaubandusasju käsitlev Euroopa kohtute võrk) loodud võrgustiku kaudu teavet välisriikide õiguse sisu kohta.

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 13

Komisjoni ettepanek

(13) Kodanike suurem liikuvus nõuab ühelt poolt suuremat paindlikkust, teiselt poolt aga suuremat õiguskindlust. Selleks tuleks käesoleva määrusega anda pooltele teatav võimalus valida abielulahutuse või lahuselu suhtes kohaldatavat õigust, et suurendada kõnealustes küsimustes nende autonoomiat. Kõnealune võimalus *ei tohiks laieneda* abielu kehtetuks tunnistamisele, *mis on tihedalt seotud abielu kehtivuse tingimustega ja mille puhul ei ole poolte autonoomia asjakohane*.

Muudatusettepanek

(13) Kodanike suurem liikuvus nõuab ühelt poolt suuremat paindlikkust, teiselt poolt aga suuremat õiguskindlust. Selleks tuleks käesoleva määrusega anda pooltele teatav võimalus valida abielulahutuse või lahuselu suhtes kohaldatavat õigust, et suurendada kõnealustes küsimustes nende autonoomiat. Kõnealune võimalus *peaks laienema ka* abielu kehtetuks tunnistamisele *ja registreeritud partnerlusele, et vältida diskrimineerimist erisuguste vormide suhtes, millega teostatakse õigust era- ja perekonnaelu puutumatussele*.

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 14

Komisjoni ettepanek

(14) Abikaasadel peaks olema võimalik valida abielulahutuse või lahuselu suhtes kohaldatavaks õiguseks sellise riigi õigus, millega neil on eriline seos, või kohtu asukohariigi õigus. Abikaasade valitud kohaldatav õigus peab olema kooskõlas aluslepingutes ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhiõigustega. Võimalus valida

Muudatusettepanek

(14) Abikaasadel *või registreeritud partneritel* peaks olema võimalik valida abielulahutuse või lahuselu *või registreeritud partnerluse lõpetamise* suhtes kohaldatavaks õiguseks sellise riigi õigus, millega neil on eriline seos, või kohtu asukohariigi õigus. Abikaasade *või registreeritud partnerite* valitud kohaldatav õigus peab olema kooskõlas

abielulahutuse või lahuselu suhtes kohaldatavat õigust ei tohiks kahjustada lapse huve.

aluslepingutes ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhiõigustega. Võimalus valida abielulahutuse või lahuselu **või registreeritud partnerluse lõpetamise** suhtes kohaldatavat õigust ei tohiks kahjustada lapse huve. ***Eelkõige juhul, kui lahutus või lahuselu puudutab perekonda, kus abikaasadel on alaealisi lapsi, võib lahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valikul võtta arvesse harta artiklis 24 sätestatud põhimõtteid, seades esikohale alaealise lapse huvid, kohustuse kuulata ära tema arvamus teda puudutavates otsustes ning õiguse säilitada korrapärased isiklikud suhted ja otsene kontakt mõlema vanemaga, kui see ei ole lapse huvidega vastuolus.***

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 15

Komisjoni ettepanek

(15) On oluline, et abikaasadel oleks enne kohaldatava õiguse määramist juurdepääs ajakohastatud teabele abielulahutust ja lahuselu käsitlevate siseriiklike ja Euroopa Liidu õigusaktide põhisisu ja menetluste kohta. Sellise juurdepääsu tagamiseks asjakohasele ja kvaliteetsele teabele ajakohastab komisjon nõukogu otsusega 2001/470/EÜ loodud ja üldsusele ette nähtud internetipõhises infosüsteemis korrapäraselt kõnealust teavet.

Muudatusettepanek

(15) On oluline, et abikaasadel **või registreeritud partneritel** oleks enne kohaldatava õiguse määramist juurdepääs ajakohastatud teabele abielulahutust ja lahuselu **ning registreeritud partnerluse lõpetamist** käsitlevate siseriiklike ja Euroopa Liidu õigusaktide põhisisu ja menetluste, **sealhulgas lepitusmenetluse** kohta. ***Abikaasasid tuleks teavitada asjaomaste liikmesriikide õigusaktides esinevatest abielulahutuse eri vormidest ja abielulahutuse saamise tingimustest.*** Sellise juurdepääsu tagamiseks asjakohasele ja kvaliteetsele teabele ajakohastab komisjon nõukogu otsusega 2001/470/EÜ loodud ja üldsusele ette nähtud internetipõhises infosüsteemis korrapäraselt kõnealust teavet, ***samal ajal peaks liikmesriik, kus abielulahutust menetletakse, tegema abikaasadele***

kättesaadavaks kogu neile vajaliku teabe.

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 16

Komisjoni ettepanek

(16) Üks käesoleva määruse peamisi põhimõtteid on, et mõlemad abikaasad peaksid tegema oma valiku teadlikult. Kumbki abikaasa peaks täpselt teadma, millised õiguslikud ja sotsiaalsed tagajärjed kohaldatava õiguse valimisest tulenevad. Võimalus leppida omavahel kokku kohaldatavas õiguses ei tohiks piirata kummagi abikaasa õigusi ega võrdseid võimalusi. Selleks peaksid riikide kohtunikud mõistma vajadust tagada, et abikaasad oleksid teadlikud kohaldatava õiguse valikut käsitleva kokkuleppe sõlmimisega kaasnevatest õiguslikest tagajärgedest.

Muudatusettepanek

(16) Üks käesoleva määruse peamisi põhimõtteid on, et mõlemad abikaasad **või registreeritud partnerid** peaksid tegema oma valiku teadlikult. Kumbki abikaasa / **registreeritud partner** peaks täpselt teadma, millised õiguslikud ja sotsiaalsed tagajärjed kohaldatava õiguse valimisest tulenevad. Võimalus leppida omavahel kokku kohaldatavas õiguses ei tohiks piirata kummagi abikaasa **või registreeritud partneri** õigusi ega võrdseid võimalusi. Selleks peaksid riikide kohtunikud mõistma vajadust tagada, et abikaasad / **registreeritud partnerid** oleksid teadlikud kohaldatava õiguse valikut käsitleva kokkuleppe sõlmimisega kaasnevatest õiguslikest tagajärgedest.

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 17

Komisjoni ettepanek

(17) Tuleks kehtestada teatavad kaitsemeetmed tagamaks, et abikaasad on oma valiku tagajärgedest teadlikud. Miinimumnõudena tuleks kohaldatava õiguse valikut käsitlev kokkulepe sõlmida kirjalikult ning sellele peaks olema märgitud kuupäev ja alla kirjutanud mõlemad abikaasad. Kui aga selle liikmesriigi õigusega, kus on mõlema abikaasa alaline elukoht, nähakse ette

Muudatusettepanek

(17) Tuleks kehtestada teatavad kaitsemeetmed tagamaks, et abikaasad **või registreeritud partnerid** on oma valiku tagajärgedest teadlikud. Miinimumnõudena tuleks kohaldatava õiguse valikut käsitlev kokkulepe sõlmida kirjalikult ning sellele peaks olema märgitud kuupäev ja alla kirjutanud mõlemad abikaasad. Kui aga selle liikmesriigi õigusega, kus on mõlema abikaasa / **registreeritud partneri** alaline

täiendavad ametlikud nõuded, tuleks järgida nimetatud nõudeid. Näiteks võivad osalevas liikmesriigis kehtida täiendavad ametlikud nõuded, mille kohaselt kõnealune kokkulepe lisatakse abielulepingule.

elukoht, nähakse ette täiendavad ametlikud nõuded, tuleks järgida nimetatud nõudeid. Näiteks võivad osalevas liikmesriigis kehtida täiendavad ametlikud nõuded, mille kohaselt kõnealune kokkulepe lisatakse abielulepingule.

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 19

Komisjoni ettepanek

(19) Kui pooled ei ole kohaldatavat õigust valinud, tuleks käesoleva määrusega ette näha ühtlustatud kollisiooninormid, mis tugineksid tähtsusjärjekorda seatud ühendavatele teguritele, mille aluseks on abikaasade tihe seos asjaomase õigusega, et tagada õiguskindlus ja etteaimatavus ning vältida olukorda, kus üks abikaasadest nõuab abielu lahutamist enne teist, et menetlus toimuks sellise õiguse alusel, mida ta peab oma huvide kaitsmise seisukohast soodsamaks. Kõnealused ühendavad tegurid on valitud selleks, et tagada abielulahutust või lahuselu käsitlevate menetluste arutamine sellise õiguse alusel, millega abikaasadel on tihe seos, ning need annavad eelise selle riigi õigusele, kus on abikaasade alaline elukoht.

Muudatusettepanek

(19) Kui pooled ei ole kohaldatavat õigust valinud, tuleks käesoleva määrusega ette näha ühtlustatud kollisiooninormid, mis tugineksid tähtsusjärjekorda seatud ühendavatele teguritele, mille aluseks on abikaasade / **registreeritud partnerite** tihe seos asjaomase õigusega, et tagada õiguskindlus ja etteaimatavus ning vältida olukorda, kus üks abikaasadest **või registreeritud partneritest** nõuab abielu lahutamist **või lahuselu või partnerluse lõpetamist** enne teist, et menetlus toimuks sellise õiguse alusel, mida ta peab oma huvide kaitsmise seisukohast soodsamaks. Kõnealused ühendavad tegurid on valitud selleks, et tagada abielulahutust või lahuselu **või registreeritud partnerluse lõpetamist** käsitlevate menetluste arutamine sellise õiguse alusel, millega abikaasadel / **registreeritud partneritel** on tihe seos, ning need annavad eelise selle riigi õigusele, kus on abikaasade / **registreeritud partnerite** alaline elukoht.

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 20

Komisjoni ettepanek

(20) Olukorras, kus kohaldatavas õiguses ei ole abielulahutust ette nähtud või see ei taga ühele abikaasast **tema soo tõttu** võrdset võimalust abielulahutust või lahuselu taotleda, tuleks siiski kohaldada selle riigi õigust, kus on kohtu poole pöördutud.

Muudatusettepanek

(20) Olukorras, kus kohaldatavas õiguses ei ole abielulahutust **või lahuselu või registreeritud partnerluse lõpetamist** ette nähtud või see ei taga ühele abikaasast / **registreeritud partneritest Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 21 keelatud põhjustel** võrdset võimalust abielulahutust või lahuselu **või registreeritud partnerluse lõpetamist** taotleda, tuleks siiski kohaldada selle riigi õigust, kus on kohtu poole pöördutud.

Muudatusettepanek 10

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 22 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(22 a) Mõistet „alaline elukoht” tuleks tõlgendada kooskõlas käesoleva määruse eesmärgiga. Selle tähenduse peaks kindlaks määrama kohtunik vastavalt asjaoludele igal üksikul juhul eraldi. See termin ei viita alalise elukoha mõistele siseriikliku õiguse tähenduses, vaid kujutab endast iseseisvat Euroopa Liidu õiguse mõistet.

Muudatusettepanek 11

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 1 – lõige 1**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1. Käesolevat määrust kohaldatakse abielulahutuse **ja** lahuselu suhtes sellistel juhtudel, kus esineb õigusnormide vastuolu.

1. Käesolevat määrust kohaldatakse abielulahutuse, lahuselu, **abielu kehtetuks tunnistamise ja registreeritud partnerluse lõpetamise** suhtes sellistel **rahvusvahelistel** juhtudel, kus esineb õigusnormide

vastuolu.

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 1 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

1. Tingimusel, et see on kooskõlas aluslepingutes ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhiõigustega ja avaliku korra põhimõttega, võivad abikaasad abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse määramises kokku leppida, valides ühe järgmistest õigustest:

Muudatusettepanek

1. Tingimusel, et see on kooskõlas aluslepingutes ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhiõigustega ja avaliku korra põhimõttega, võivad abikaasad ***või registreeritud partnerid*** abielulahutuse ja lahuselu ***või registreeritud partnerluse lõpetamise*** suhtes kohaldatava õiguse määramises kokku leppida, valides ühe järgmistest õigustest:

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 1 – punkt b

Komisjoni ettepanek

b) selle riigi õigus, kus oli abikaasade viimane alaline elukoht, kui üks neist kokkuleppe sõlmimise ajal endiselt seal elab;

Muudatusettepanek

b) selle riigi õigus, kus oli abikaasade / ***registreeritud partnerite*** viimane alaline elukoht, kui üks neist kokkuleppe sõlmimise ajal endiselt seal elab, ***tingimusel et kõnealuse õiguse kohaldamine ei sea kaitsetumat abikaasat või partnerit ebasoodsamasse olukorda;***

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 1 – punkt d

Komisjoni ettepanek

d) *kohtu asukohariigi õigus.*

Muudatusettepanek

d) *selle liikmesriigi õigus, kus abielu või registreeritud partnerlus sõlmiti.*

Selgitus

Tundub mõistlik lisada ka see kriteerium kohaldatava õiguse valiku kriteeriumite hulka ning jätta välja lex fori põhimõte, et kaitsta nõrgemat osapoolt.

Muudatusettepanek 15

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1 a. Mõiste „alaline elukoht“ tähendab isiku tavapärast eluaset.

Selgitus

Mõiste „alaline elukoht“ tuleks määratleda nii, et vältida nii palju kui võimalik igasugust meelevaldset tõlgendamist. Kohus peab loomulikult enne mõiste kohaldamist uurima kõiki asjaolusid.

Muudatusettepanek 16

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Ilma et see piiraks lõike 4 kohaldamist, võib kohaldatava õiguse määramise kokkuleppe sõlmida ja seda muuta igal ajal, kuid hiljemalt kohtu poole pöördumise ajaks.

Muudatusettepanek

2. Ilma et see piiraks lõike 4 kohaldamist, võib kohaldatava õiguse määramise kokkuleppe sõlmida ja seda muuta igal ajal, kuid hiljemalt kohtu poole pöördumise ajaks. **Kokkuleppes tuleb arvestada võimalust kasutada võimalike lahutuse või lahuseluga seotud erimeelsuste lahendamiseks**

Muudatusettepanek 17

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 3 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

Kui aga selle osaleva liikmesriigi õigusega, kus on mõlema abikaasa alaline elukoht kokkuleppe sõlmimise ajal, on kõnealust liiki kokkulepetele ette nähtud täiendavad ametlikud nõuded, järgitakse nimetatud nõudeid. Kui abikaasade alaline elukoht on eri osalevates liikmesriikides ja nende liikmesriikide õigusega on ette nähtud erinevad vorminõuded, on kokkulepe vormiliselt kehtiv juhul, kui see vastab tingimustele, mis on sätestatud ühe asjaomase riigi õiguses.

Muudatusettepanek

Kui aga selle osaleva liikmesriigi õigusega, kus on mõlema abikaasa / **registreeritud partneri** alaline elukoht kokkuleppe sõlmimise ajal, on kõnealust liiki kokkulepetele ette nähtud täiendavad ametlikud nõuded, järgitakse nimetatud nõudeid. Kui abikaasade / **registreeritud partnerite** alaline elukoht on eri osalevates liikmesriikides ja nende liikmesriikide õigusega on ette nähtud erinevad vorminõuded, on kokkulepe vormiliselt kehtiv juhul, kui see vastab tingimustele, mis on sätestatud ühe asjaomase riigi õiguses.

Muudatusettepanek 18

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 3 – lõik 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Kui see kokkulepe on osa abielulepingust, tuleb täita abielulepingus ette nähtud vorminõudeid.

Selgitus

Selgitus olukordadele, kus liikmesriigi õigusaktides või abieluvaralepingus on tingimuseks seatud abieluleping.

Muudatusettepanek 19

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 – lõige 4

Komisjoni ettepanek

4. Abikaasad võivad määrata kohaldatava õiguse ka kohtus menetluse käigus, kui see on kohtu asukohariigi õigusega ette nähtud. Sellisel juhul kannab kohus selliselt määratud kohaldatava õiguse protokollis kooskõlas asukohariigi õigusega.

Muudatusettepanek

4. Abikaasad / **registreeritud partnerid** võivad määrata kohaldatava õiguse ka kohtus menetluse käigus, kui see on kohtu asukohariigi õigusega ette nähtud. Sellisel juhul kannab kohus selliselt määratud kohaldatava õiguse protokollis kooskõlas asukohariigi õigusega.

Muudatusettepanek 20

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 4 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

Kui artiklist 3 tulenev valikuvõimalus jäetakse kasutamata, kohaldatakse abielulahutuse **ja** lahuse suhtes selle riigi õigust,

Muudatusettepanek

Kui artiklist 3 tulenev valikuvõimalus jäetakse kasutamata, kohaldatakse abielulahutuse, lahuse, **abielu kehtetuks tunnistamise ja registreeritud partnerluse lõpetamise** suhtes **alanevas tähtsuse järjekorras** selle riigi õigust,

Muudatusettepanek 21

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 4 – punkt a

Komisjoni ettepanek

a) kus on kohtusse pöördumise ajal abikaasade alaline elukoht; või selle puudumise korral,

Muudatusettepanek

a) kus on kohtusse pöördumise ajal abikaasade / **registreeritud partnerite** alaline elukoht; või selle puudumise korral,

Muudatusettepanek 22

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 4 – punkt b

Komisjoni ettepanek

b) kus oli abikaasade viimane alaline elukoht, tingimusel et sellest ei ole kohtusse pöördumise ajal möödunud rohkem kui aasta, kui üks abikaasadest kohtusse pöördumise ajal endiselt selles riigis elab; või selle puudumise korral,

Muudatusettepanek

b) kus oli abikaasade / **registreeritud partnerite** viimane alaline elukoht, tingimusel et sellest ei ole kohtusse pöördumise ajal möödunud rohkem kui aasta, kui üks abikaasadest **või partneritest** kohtusse pöördumise ajal endiselt selles riigis elab; või selle puudumise korral,

Muudatusettepanek 23

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 4 – punkt c**

Komisjoni ettepanek

c) mille kodanikud mõlemad abikaasad on kohtusse pöördumise ajal; või selle puudumise korral,

Muudatusettepanek

c) mille kodanikud mõlemad abikaasad / **registreeritud partnerid** on kohtusse pöördumise ajal, **tingimusel et kõnealuse seaduse kohaldamine ei sea kaitsetumat abikaasat või partnerit ebasoodsamasse olukorda**; või selle puudumise korral,

Muudatusettepanek 24

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 4 – punkt c a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

c a) kus abielu või registreeritud partnerlus sõlmiti; või selle puudumise korral,

Selgitus

Poolte valikut abielluda asjaomases liikmesriigis tuleks pidada piisavaks argumendiks selle riigi õiguse kohaldamiseks.

Muudatusettepanek 25

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 4 – lõige 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Mõiste „alaline elukoht” tähendab isiku tavapärast eluaset.

Muudatusettepanek 26

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 5

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Kohtu asukohariigi õiguse kohaldamine

Kohtu asukohariigi ***õiguse ja vajaduse sunnil kohtualluvuse muutmise põhimõtete*** kohaldamine

Kui artiklist 3 või 4 tulenevalt kohaldatava õiguse kohaselt ei ole abielulahutust ette nähtud või kui ***see ei taga ühele abikaasadest tema soo tõttu võrdsel võimalust abielulahutust või lahuselu taotleda***, kohaldatakse kohtu asukohariigi õigust.

1. Kui artiklist 3 või 4 tulenevalt kohaldatava õiguse kohaselt ei ole abielulahutust või lahuselu või registreeritud partnerluse lõpetamist ette nähtud või kui juurdepääs lahutusele või lahuselule või registreeritud partnerluse lõpetamisele on ühele abikaasadest või registreeritud partneritest Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 21 keelatud põhjustel piiratud, kohaldatakse kohtu asukohariigi õigust.

2. Kui pädev kohus asub liikmesriigis, mille õiguses ei ole ette nähtud lahutust, lahuselu ega registreeritud partnerluse lõpetamist, järgitakse selle liikmesriigi õigust,

a) mille kodanik on üks abikaasadest või partneritest või

b) kus abielu või registreeritud partnerlus sõlmiti.

Selgitus

Mõnel juhul võib liikmesriigi õiguse kohaldamine kujutada endast takistust selles liikmesriigis elava inimese jaoks, kes soovib lahuselu või lahutust. Seepärast peaks isiku õigus lahuselule

või lahutusele olema tema isikliku sõltumatuse kinnitusena ülimuslik siseriikliku õiguse suhtes ja kohaldada tuleks lex fori põhimõtet. Juhul kui pädeva kohtu asukohariigi õigus ei võimalda lahutust või lahuselu, tuleks kohtuasi lahendada teise liikmesriigi kohtus, kui on täidetud teatavate piiriüleste kohtuasjadega seotud tingimused.

MENETLUS

Pealkiri	Tõhustatud koostöö rakendamine abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas		
Viited	KOM(2010)0105 – C7-0315/2010 – 2010/0067(CNS)		
Vastutav komisjon	JURI		
Arvamuse esitaja(d) istungil teada andmise kuupäev	LIBE 7.10.2010		
Raportöör(id) nimetamise kuupäev	Evelyne Gebhardt 10.5.2010		
Arutamine parlamendikomisjonis	23.6.2010	15.11.2010	25.11.2010
Vastuvõtmise kuupäev	25.11.2010		
Lõpphääletuse tulemus	+: 28	–: 4	0: 16
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Jan Philipp Albrecht, Sonia Alfano, Roberta Angelilli, Rita Borsellino, Simon Busuttill, Carlos Coelho, Rosario Crocetta, Cornelis de Jong, Agustín Díaz de Mera García Consuegra, Tanja Fajon, Hélène Flautre, Kinga Göncz, Nathalie Griesbeck, Sylvie Guillaume, Ágnes Hankiss, Anna Hedh, Salvatore Iacolino, Sophia in 't Veld, Lívia Járóka, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Juan Fernando López Aguilar, Clemente Mastella, Véronique Mathieu, Louis Michel, Claude Moraes, Jan Mulder, Antigoni Papadopoulou, Georgios Papanikolaou, Carmen Romero López, Judith Sargentini, Birgit Sippel, Renate Sommer, Wim van de Camp, Axel Voss, Manfred Weber, Renate Weber, Tatjana Ždanoka		
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Edit Bauer, Anna Maria Corazza Bildt, Anne Delvaux, Ioan Enciu, Evelyne Gebhardt, Ana Gomes, Stanimir Ilchev, Ádám Kósa, Petru Constantin Luhan, Marie-Christine Vergiat, Cecilia Wikström		